

UNIVERSITATEA „NICOLAE TITULESCU”
FACULTATEA DE DREPT
ȘCOALA DOCTORALĂ

TEZĂ DE DOCTORAT

GESTIUNEA COLECTIVĂ A DREPTURILOR DE AUTOR ȘI A DREPTURILOR CONEXE

REZUMAT

Coordonator științific
prof. univ. dr. Viorel Roș

Student-doctorand
Ana-Maria Marinescu

București
2021

Gestiunea colectivă reprezintă unul dintre cei mai importanți piloni ai sistemului drepturilor de autor și conexe fără de care titularii de drepturi nu ar beneficia pe deplin de roadele muncii lor intelectuale.

Parafrazându-l pe Ion Creangă „nu știu alții cum sunt, dar eu, (...)”¹ nu îmi pot imagina viața fără muzică, cărți, filme, teatru, picturi și multe alte creații ale spiritului, care ne bucură viața și ne-o înfrumusețează. Totodată, exercițiul de imaginație leagă aceste creații de creatorii lor – în plan juridic determinate de opere și obiecte protejate, respectiv autori și titulari de drepturi conexe – originali, inspirați, geniali, scriitori și plini de talent gândindu-ne fără a fi subiectivi printre altele la Mihai Eminescu, Ion Creangă, Tudor Arghezi, Marin Preda, Emil Cioran, Dostoievski, Tolstoi, Proust, Gabriel García Márquez, Mario Vargas Llosa ... George Enescu și „Rapsodia Română”, Ludwig van Beethoven și „Simfonia a 9-a” sau „Oda Bucuriei”, Johann Strauss Fiul și valsul „Dunărea Albastră”, formația Beatles sau Elvis Presley și melodiile lor minunate, cântărețul și compozitorul Freddie Mercury / Queen și melodia „Bohemian Rhapsody”, cântărețul și compozitorul Michael Jackson și al său „Thriller”, cântărețul și compozitorul Luis Fonsi și cântecul său „Despacito”² ... Vincent van Gogh și ai săi „Iriși”, ale sale „Floarea soarelui” sau a sa „Noapte înstelată”, Pablo Picasso și „Domnișoarele din d'Avignon” sau „Guernica”, Constantin Brâncuși și a sa „Pasăre Măiastră”, „Domnișoară Pogany” sau „Muză Adormită” ... Amza Pellea și întruchiparea lui „Mihai Viteazu” sau a lui „Nea Mărin Miliardar”, Tom Hanks și „Forrest Gump”, Al Pacino și interpretarea sa din filmul „Parfum de femeie”, Robert de Niro și „Șoferul de taxi” ... regizorul Cornel Porumboiu și ale sale filme „A fost sau n-a fost?”, „Polițist, adjectiv” sau „La gomera”, Mircea Drăgan și ale sale „B.D.”-uri („B.D. în alertă”, „B.D. la munte și la mare”, „B.D. intră în acțiune”), regizorul și producătorul Martin Scorsese și „Casino” sau „Lupul de pe Wall Street”, regizorul, scenaristul și producătorul Steven Spielberg și ale sale filme „Lista lui Schindler” sau „Indiana Jones” ... și enumerarea poate continua la nesfârșit, deoarece spiritul, imaginația și creația umană sunt incomensurabile, nelimitate în timp și în spațiu.

Exercițiul de imaginație continuă fără a ne putea da seama cum ar fi viața noastră fără „dependența” de televiziuni, radiouri, operatori prin cablu, Internet, telefoane mobile, calculatoare, laptop-uri, Youtube, Netflix ... sau chiar experimentata trăire pe durata pandemiei de Covid-19 a lipsei de concerte, spectacole, festivaluri și alte evenimente de acest gen ori a rupturii de muzee, teatre, operă, cinematografe ... toate acestea reprezentând doar câteva din modalitățile în care operele și celelalte

¹ Ion Creangă, „*Amintiri din copilărie*”, Ed. Floarea Darurilor, București, 1996, 152.

² Cel mai vizionat videoclip de pe Youtube în perioada 2017-noiembrie 2020, cu peste 7,3 miliarde de vizualizări, detronat de piesa pentru copii „Baby Shark”.

obiecte protejate – minunate creații ale spiritului – ajung în inima noastră, ne bucură auzul și vederea, viața și credința.

În acest cadru imaginar, logica juridică ne impune să ne gândim că toți acești creatori – autori și titulari de drepturi conexe – trebuie să beneficieze de o remunerare corespunzătoare pentru utilizarea și exploatarea operelor și obiectelor lor protejate, deoarece numai astfel aceștia vor culege „roadele” muncii lor intelectuale și vor continua să creeze.

Ultima secvență a filmului imaginar ne transpune, de exemplu, în „pielea” unui compozitor de opere muzicale care ar trebui să meargă la toate restaurantele, barurile, cluburile sau hotelurile în care sunt utilizate prin comunicare publică operele sale ori la toate radiourile și/sau televiziunile care îi radiodifuzează cântecele, respectiv la toți operatorii prin cablu care retransmit programele radiodifuzate ale radiourilor și/sau televiziunilor pentru a negocia cu fiecare dintre acestea remunerația datorată și condițiile de utilizare, pentru a verifica respectarea condițiilor de utilizare agreeate, a monitoriza utilizările și a colecta remunerațiile datorate pentru exploatarea cântecelor sale compuse. Exercițiul imaginar devine aproape imposibil în condițiile în care cântecele sale pot fi utilizate nu numai pe teritoriul național, cât și în afara granițelor țării sale de reședință.

Firul narativ al exercițiului parcurs ne dezvăluie gestiunea colectivă ca modalitatea cea mai eficientă de exercitare a drepturilor titularilor și organismele de gestiune colectivă ca principalul mijloc prin care aceasta este realizată în interesul suprem al bunăstării titularilor și al respectării drepturilor acestora.

Concis gestiunea colectivă și organismele de gestiune colectivă au un rol deosebit de important în sistemul drepturilor de autor și conexe, deoarece, pe de o parte, asigură remunerarea corespunzătoare a titularilor de drepturi pentru utilizarea operelor și obiectelor lor protejate, iar, pe de altă parte, garantează reprezentarea drepturilor și intereselor titularilor într-un mod unitar și eficient.

Tema tezei este cu atât mai actuală cu cât abordând creații ale spiritului și modalități variate de utilizare a acestora este de neconceput ca însăși titularii de drepturi, legiuitorii și chiar utilizatorii să poată asigura și reglementa un alt sistem care să îndeplinească și/sau să înlocuiască funcțiile gestiunii colective și/sau activitatea organismelor de gestiune colectivă.

Totodată, tema tezei devine și mai importantă în contextul în care, încă de la înființarea lor în Franța³ în 1777, organismele de gestiune colectivă au înregistrat o dezvoltare constantă, devenind în prezent piatra de temelie a sistemului drepturilor de autor și conexe. Dovadă în acest o constituie adoptarea de către Parlamentul și Consiliul European, la data de 26 februarie 2014, a Directivei 2014/26/UE privind gestiunea colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe și acordarea de licențe multiteritoriale pentru drepturile asupra operelor muzicale pentru utilizare online pe piața internă⁴, instrument de reglementare unic și special la nivelul Uniunii Europene în ceea ce privește gestiunea colectivă, statuând aspecte privind: posibilitatea titularilor de drepturi în privința alegerii organismului de gestiune colectivă, non-discriminarea, principiul tratamentului egal între categoriile de titulari de drepturi (membri, non-membri, naționali, străini) și al repartiției juste a remunerațiilor și/sau veniturilor provenite din drepturi, inclusiv în ceea ce privește reținerile aplicabile titularilor de drepturi din veniturile colectate, precum și măsuri de guvernare și/sau transparență ce trebuie avute în vedere de către organismele de gestiune colectivă: informarea utilizatorilor în privința remunerațiilor cuvenite titularilor de drepturi și asupra repertoriului gestionat (în special în cadrul procedurilor de negociere a cuantumului remunerațiilor și de acordare a licențelor), răspunderea organismelor de gestiune colectivă, conducerea și controlul organismelor și rezolvarea disputelor.

Tema de cercetare avută în vedere în cadrul tezei este justificată practic având în vedere atât faptul că activitatea mea profesională a fost dedicată domeniului gestiunii colective, drepturilor de autor și conexe, de peste 17 ani de zile, cât și pentru că subiectul nu a fost studiat în mod separat în literatura de specialitate din România, gestiunii colective fiindu-i dedicate doar capitole din alte lucrări științifice de specialitate⁵.

---

³ Beaumarchais înființează Biroul de legislație dramatică, devenit ulterior în anul 1829 Societatea Autorilor și Compozitorilor Dramatici (SACD), primul organism de gestiune colectivă creat în lume, care funcționează și în prezent (<http://www.sacd.fr/>). În 1837, Honoré de Balzac, Alexandre Dumas, Victor Hugo și alți scriitori francezi au înființat Societatea oamenilor de litere (Société des gens de lettres – SGDL), societate care continuă și ea să existe în prezent (<http://www.sgd.org/>).

⁴ Publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L84/72 din 20.03.2014.

⁵ A se vedea în acest sens Viorel Roș, Dragoș Bogdan, Octavia Spineanu Matei, „*Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*”, Ed. All Beck, București, 2005, 489-507; Viorel Roș, „*Dreptul proprietății intelectuale – Vol. I. Dreptul de autor, drepturile conexe și drepturile sui-generis*”, Ed. C.H. Beck, București, 2016, 567-689; Ioan Macovei, „*Tratat de drept al proprietății intelectuale*”, Ed. C.H. Beck, București, 2010, 515-528; Ciprian Raul Romițan, Mariana Liliana Savu, „*Drepturile artiștilor interpreți sau executanți*”, Ed. Universul Juridic, București, 2008; Constantin Anecitoae, „*Introducere în dreptul proprietății intelectuale*”, ediția a 7-a, Ed. Bren, București, 2012, 216-226; Teodor Bodoașcă, „*Dreptul proprietății intelectuale*”, Ed. Universul Juridic, București, 2010, 188-199; Yolanda Eminescu în „*Dreptul de autor – Legea nr. 8 din 14 martie 1996 - comentată*”, Ed. Lumina Lex, București, 1997, 278-286.

Gestiunea colectivă se impune ca un domeniu de actualitate analizat în cadrul tezei din punct de vedere multidisciplinar, având legături cu alte ramuri de drept, cum ar fi dreptul civil, financiar-fiscal, comunitar sau internațional, dar și cu alte materii științifice, precum matematica, marketingul sau managementul.

Tema tezei prezintă interes atât pentru cercetarea științifică din domeniul drepturilor de autor și conexe, inclusiv domeniul dreptului în general, cât și față de titularii de drepturi, membri sau nemembri ai organismelor de gestiune colectivă din România, profesioniștii/expertii din domeniu, autorități publice și însăși organismele de gestiune colectivă care funcționează și activează în România, inclusiv prin reprezentanții și/sau angajații acestora.

Prin urmare, cercetarea avută în vedere, aprofundarea acesteia, cu reflexii la nivel european și internațional, va avea un impact deosebit asupra activității științifice și practice din domeniul drepturilor de autor și conexe, în general, și al gestiunii colective, în special.

Terminologia folosită pentru a desemna noțiunile de „gestiune colectivă” („collective management” în limba engleză) și „drepturi conexe” („related rights” în limba engleză) s-a modificat în cursul anilor, aceasta înlocuind vechile expresii utilizate „administrare colectivă” („collective administration” în limba engleză) și „drepturi învecinate” („neighboring rights” în limba engleză)⁶.

Trei motive au justificat înlocuirea cuvântului „administrare” din expresia „administrare colectivă” cu cel de „gestiune” („management” în limba engleză): primul este determinat de necesitatea de a nu confunda „gestiunea colectivă” cu organizațiile de stat pentru drepturile de autor „copyright administration”, respectiv autoritățile responsabile din structurile guvernamentale ale statelor pentru exercitarea unor atribuții în domeniul dreptului de autor și drepturilor conexe; al doilea pentru că nu exprimă suficient natura proactivă a funcționării organizațiilor care exercită colectiv drepturile individuale ale titularilor; și, al treilea, pentru că în limba engleză expresia „collective management” corespunde mai bine expresiei folosite în limba franceză „gestion collective” sau în limba spaniolă „gestion colectiva”⁷.

Expresia de „drepturi conexe” („related rights” în limba engleză) a fost folosită în diverse studii juridice, prezentări sau documente ale organizațiilor internaționale sau non-guvernamentale ca o alternativă pentru expresia „drepturi învecinate” („neighboring rights” în limba engleză sau „droits voisins” în limba franceză), însă

---

⁶ Mihály Ficsor, „*Gestiunea colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe*”, traducător Rodica Pârvu, toate drepturile rezervate OMPI, cartea fiind publicată de OMPI în anul 2002, Ed. Universul Juridic, București, 2010, 11.

⁷ Ficsor, *op.cit.*, 11-13.

niciun tratat sau convenție internațională din domeniu nu a folosit în terminologie vreuna dintre cele două expresii⁸.

După adoptarea Acordului ADPIC sau TRIPS⁹, comunitatea internațională a ales expresia oficială de „drepturi conexe” („related rights” în limba engleză sau „derechos conexos” în limba spaniolă), deoarece, în titlul Secțiunii 1 din Partea a II-a, Acordul face referire la „drepturi conexe” („related rights” în limba engleză)¹⁰.

Situația posibilității ca titularii de drepturi să autorizeze, în toate cazurile, în mod individual operele și obiectele protejate s-a schimbat în momentul apariției sistemului internațional al dreptului de autor – existând anumite drepturi care păreau imposibil de exercitat individual, cel puțin în mod satisfăcător și eficace – și, ulterior, odată cu aflulul neîntrerupt al noilor tehnologii, domeniile în care exercitarea individuală a drepturilor a devenit imposibilă sau cel puțin impracticabilă, nu au încetat să se extindă¹¹.

În acest context, gestiunea colectivă a luat amploare: drepturile titularilor neputând fi exercitate individual, deoarece operele și obiectele drepturilor conexe sunt folosite de un număr foarte mare de utilizatori, în locuri și momente diferite, iar, titularii nu pot, individual, să urmărească toate aceste utilizări, să negocieze cu utilizatorii și să colecteze remunerațiile care le sunt datorate¹². De exemplu, zilnic sute de melodii sau videoclipuri sunt difuzate la radiourile și televiziunile naționale și din afara țării, ceea ce presupune mii și milioane de utilizări într-un an, ceea ce face ca un autor să nu aibă capacitatea materială să monitorizeze toate utilizările operelor sale - el nu poate contacta fiecare post de radio sau de televiziune pentru a autoriza utilizările, negocia licențele de utilizare și colecta remunerațiile pentru utilizarea operelor sale. Corelativ, este practic imposibil pentru un organism de radiodifuziune să solicite permisiunea specifică/să obțină autorizația sau licența de la fiecare titular de drepturi în parte pentru utilizarea fiecărei opere sau a fiecărui obiect purtător de drepturi conexe.

În lucrarea „*Gestiunea colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe*”, autorul Mihály Ficsor arată că în cadrul sistemului de gestiune colectivă, titularii autorizează organismele să controleze exploatarea drepturilor lor exclusive, a operelor și obiectelor drepturilor conexe, să negocieze cu potențialii utilizatori, să

---

⁸ Ficsor, *op.cit.*, 13. De exemplu, Convenția de la Roma, care este instrumentul juridic de bază în domeniul drepturilor conexe, se referă pur și simplu la drepturile artiștilor interpreți sau executanți, ale producătorilor de fonograme și ale organizațiilor de radiodifuziune, fără să le numească „drepturi conexe”.

⁹ Acronim pentru „Aspecte ale dreptului de proprietate intelectuală în domeniul comerțului” / Trade Related Aspects on Intellectual Property Rights; <https://publications.europa.eu/code/ro/ro-5000400.htm>.

¹⁰ Ficsor, *idem*.

¹¹ Ficsor, *idem*.

¹² Ficsor, *op.cit.*, 17.

acorde licențe utilizatorilor în schimbul unei remunerații, să colecteze remunerațiile datorate și să le repartizeze titularilor de drepturi¹³. În continuare, același autor arată că enumerarea menționată anterior poate fi considerată o definiție de bază a gestiunii colective, care înglobează, prin tocmai caracterul său colectiv, și alte funcții ce depășesc cadrul exercitării colective a drepturilor în sensul strict al termenului¹⁴.

În sistemul gestiunii colective, titularii dețin doar un control indirect asupra unor elemente ale exercitării drepturilor lor, fapt care servește totuși în mod esențial intereselor titularilor de drepturi de autor și conexe. Totodată, gestiunea colectivă oferă avantaje multiple utilizatorilor care vor avea ușor acces la operele și produsele purtătoare de drepturi conexe de care au nevoie, de regulă, dintr-un singur loc și efectuând costuri reduse, deoarece „gestiunea colectivă simplifică negocierile cu utilizatorii, controlul exploatărilor și colectarea” veniturilor provenite din drepturi/remunerațiilor/tarifelor¹⁵. Prin urmare, modul în care se realizează gestiunea colectivă nu este unul neutru¹⁶, pe de o parte, asigurând interesele legitime ale titularilor de drepturi, deoarece operele și produsele purtătoare de drepturi conexe pot fi utilizate într-o gamă variată de feluri, mai ales în condițiile dezvoltării noilor tehnologii și, pe de altă parte, reprezintă cel mai simplu mod de a facilita diseminarea operelor și obiectelor protejate către public atunci când un utilizator are în vedere exploatarea unei multitudini de opere și produse purtătoare de drepturi conexe¹⁷. Totodată, un utilizator care se confruntă cu o multitudine de titulari de drepturi va considera că gestiunea colectivă este singura soluție, chiar dacă utilizează și o singură operă sau produs conex, prin urmare utilizatorii trebuie să aibă posibilitatea legală și sigură de a avea acces la toate operele și produsele purtătoare de drepturi conexe¹⁸.

Odată ce opera sau produsul conex a fost autorizat și utilizat – exploatat comercial – interesul titularilor de drepturi este de a-și maximiza remunerațiile încasate¹⁹, inclusiv prin intermediul organismelor de gestiune colectivă, situație în care intervin celelalte elemente componente ale sistemului, cum ar fi: comisioanele reținute, periodicitatea repartițiilor sau regulile de repartitie, dat fiind faptul că, deși sistemul presupune gestiunea colectivă a drepturilor, principiul care trebuie să

---

¹³ Ficsor, *idem*.

¹⁴ Ficsor, *idem*.

¹⁵ Ficsor, *op.cit.*, 17-18.

¹⁶ André Lucas, Henri-Jacques Lucas, „*Traite de la propriété littéraire et artistique*”, 3 édition, Paris, Ed. Lexis Nexis, 2006, 559.

¹⁷ Ghidul UNESCO „*Guide to the collective administration of authors' rights*”, CLT-2000/WS/4, autor Paula Schepens, UNESCO Publishing, 2000, 15.

¹⁸ Ghidul UNESCO „*Guide to the collective administration of authors' rights*”, 16.

¹⁹ Daniel Gervais, „*Collective Management: Theory and Practice in the Digital Age*”, în volumul *Collective Management of Copyright and Related Rights*, ed. a III-a, editată de Daniel Gervais, Olanda, Ed. Wolters Kluwer, 2016, 44-45.

prevalenze este cel al repartiției individuale²⁰, adică conform utilizării per operă/produs conex, respectiv autor sau titular de drepturi conexe.

În lucrarea „*Traite de la propriété littéraire et artistique*”²¹, autorii André Lucas și Henri-Jacques Lucas arată că gestiunea colectivă nu este doar o chestiune tehnică, ci și una de expertiză, de „savoir-faire”, care în funcție de tipurile de opere, obiecte protejate și de drepturi, precum și urmare modalităților de exploatare sau utilizare, este într-o continuă transformare, devenind din ce în ce mai fină și individualizată, putându-se ajunge la noi sisteme sau la perfecționarea celor existente, cum ar fi ghișeul unic – grupând toate organismele de gestiune colectivă și acordând licențe pentru un anumit tip de drepturi²² - sau sistemele de „clearing house”²³ – centralizând toate sau o parte dintre operațiunile de gestiune, începând cu acordarea autorizației/licenței.

„Savoir-faire-ul” reprezintă un concept pentru care „lumea” gestiunii colective trebuie să îi mulțumească „părintelui” gestiunii colective și al lui Figaro – Beaumarchais – definit în „Nunta lui Figaro”, prin însuși glasul eroului principal „pentru a câștiga bani, a ști să-i faci valoarează mai mult decât a-i face”. Metaforic această definiție este valabilă și gestiunii colective, iar, filozofic oricărei activități umane.

Natura complexă a gestiunii colective și a organismelor de gestiune colectivă este surprinsă în cadrul fiecărui capitol al tezei, sintetizând reglementarea, funcțiile, domeniile și activitățile desfășurate de acestea, oferind soluții practice și argumentând propuneri *de lege ferenda*.

Mai mult decât a fi „un rău necesar”²⁴, organismele de gestiune colectivă sunt prezentate în tot regimul lor de funcționare, al garanțiilor și beneficiilor aduse titularilor de drepturi.

---

²⁰ Ghidul UNESCO „*Guide to the collective administration of authors' rights*”, 15.

²¹ Lucas, Lucas, *op.cit.*, 558.

²² De exemplu, în România ghișeul unic ar putea fi aplicat în cazul dreptului de retransmitere prin cablu, reunind toate organismele de gestiune colectivă desemnate să colecteze remunerațiile pentru acest tip de utilizare a operelor și a produselor purtătoare de drepturi conexe și eliberând o singură autorizație pentru toți titularii de drepturi sau în cazul dreptului de comunicare publică a operelor muzicale și fonogramelor, reunind organismul de gestiune colectivă al autorilor de opere muzicale, cele ale artiștilor interpreți sau executanți și ale producătorilor de fonograme și eliberând o singură autorizație pentru toți titularii de drepturi în cauză.

²³ Copyright Clearance Center (CCC) este unul dintre cele mai cunoscute centre de acest gen, funcționând în SUA de mai bine de 40 de ani și acordând licențe centralizate pentru text materiale de tip text protejate prin drepturi de autor în numele deținătorilor de drepturi pentru utilizatori de toate tipurile, inclusiv structuri academice, organizații de afaceri și guvernamentale; <http://www.copyright.com/about/>.

²⁴ Glynn Lunney, „*Copyright Collectives and Collecting Societies: The United States Experience*”, Volumul *Collective Management of Copyright and Related Rights*, ed. a III-a, editată de Daniel Gervais, Olanda, Ed. Wolters Kluwer, 2016, 493-494.

Astfel, în cadrul *Capitolului I* al tezei, *Apariția și evoluția gestiunii colective*, cercetarea științifică s-a axat, după cum indică și denumirea capitolului, pe **analiza apariției și evoluției gestiunii colective, avându-se în vedere primele organisme de gestiune colectivă și rolul Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale (OMPI) în reglementarea gestiunii colective moderne, precum și a examinării gestiunii colective prin raportare la reglementările convenționale din domeniu**²⁵.

Primul capitol prezintă, prin urmare, istoricul gestiunii colective, născute în Franța, în secolul al XVIII-lea, ca rezultat al dificultăților apărute în menținerea de către autori a controlului asupra reprezentării publice a operelor lor²⁶.

În consecință, primele societăți ale autorilor au fost create în Franța, având la origine asociațiile profesionale ale autorilor, care luptau pentru recunoașterea și respectarea deplină a drepturilor acestor²⁷, precum și pentru a obține reglementarea lor prin lege²⁸.

În anul 1777, Pierre de Beaumarchais a înființat Biroul de legislație dramatică²⁹ urmare „bătăliilor juridice” purtate „împotriva teatrelor reticente în a recunoaște și a respecta drepturile patrimoniale și morale ale autorilor”³⁰, aceasta în condițiile în care teatrele și artiștii interpreți refuzau să pună la dispoziția autorilor datele privind spectacolele și încasările realizate, prin urmare autorii întâmpinau dificultăți în obținerea datelor contabile necesare pentru remunerarea lor în raport cu gradul de utilizare a operelor create³¹.

În anul 1829, după recunoașterea în Franța a drepturilor autorilor și a remunerării corespunzătoare a acestora conform gradului de utilizare a operelor lor, Biroul înființat de Beaumarchais s-a transformat în Societatea Autorilor și Compozitorilor Dramatici (SACD)³², prima societate de gestiune colectivă a drepturilor autorilor, ce funcționează și în prezent în Franța, la mai bine de 200 de ani de la inițiativa lui Beaumarchais din anul 1777.

---

²⁵ Convenția de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice, Convenția de la Roma pentru protecția artiștilor interpreți sau executanți, a producătorilor de fonograme și a organismelor de radiodifuziune, Convenția de la Geneva pentru protejarea producătorilor de fonograme împotriva reproducerii neautorizate a fonogramelor lor, Convenția de la Bruxelles referitoare la distribuirea semnalelor purtătoare de programe, transmise prin satelit, Acordul privind aspectele legate de comerț ale drepturilor de proprietate intelectuală, „Tratatele Internet”: Tratatul OMPI privind dreptul de autor și Tratatul OMPI privind interpretările și execuțiile, Tratatul de la Beijing privind interpretările în audiovizual și Tratatul de la Marrakesh privind accesul la operele publicate al persoanelor nevăzătoare, cu deficiențe de vedere sau cu dificultăți de citire a materialelor imprimate.

²⁶ Roș, Bogdan, Spineanu-Matei, *op.cit.*, 489.

²⁷ Ficsor, *op.cit.*, 2010, 18.

²⁸ Roș, *op.cit.*, 570.

²⁹ Roș, *op.cit.*, 571 – denumirea este de Societatea Autorilor Dramatici.

³⁰ Ficsor, *idem*.

³¹ Roș, *idem*.

³² www.sacd.fr

Totuși, rolul organismelor de gestiune colectivă – aidoma celui care subzistă și în prezent – a fost dat de un „proces celebru: autorii de opere versus utilizatorii de opere în restaurante”³³. Compozitorii Paul Henrion și Victor Parizot și autorul textier Ernest Bourget, sprijiniți de editorul lor Jules Colombier, au formulat o acțiune în instanță contra locației „Les Ambassadeurs”, unde erau susținute programe de muzică de tip „café-concert”³⁴.

Speța și efectele acesteia asupra gestiunii colective sunt descrise pe larg în cadrul capitolului, ca de altfel și „*afacerea Furtwängler*”³⁵, care a contribuit la recunoașterea drepturilor conexe ale artiștilor interpreți sau executanți.

*În privința istoricului gestiunii colective, **concluziile Capitolului I** reliefează faptul că primele forme de organizare ale organismelor de gestiune colectivă au evoluat de la o necesitate socială la un interes general de apărare a drepturilor autorilor și artiștilor interpreți sau executanți, ca drepturi fundamentale de proprietate, în vederea remunerării corespunzătoare a acestora pentru utilizarea operelor și prestațiilor lor, precum și faptul că evoluția primelor forme de organizare ale organismelor de gestiune colectivă a avut în vedere și progresele realizate în cadrul reglementărilor atât naționale ale fiecărui stat, cât și internaționale în domeniu. Convenția de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice din 1886 și, ulterior, convențiile și tratatele care i-au urmat, au creat cadrul internațional necesar protecției drepturilor de autor și conexe, inclusiv pentru gestiunea colectivă, recunoscând în mod expres drepturile patrimoniale ale titularilor și alte elemente care au fost necesare evoluției gestiunii colective, de exemplu durata de protecție a drepturilor patrimoniale, care în prezent este de 70 de ani de la moartea autorului, calculați începând cu data de 1 ianuarie a anului următor decesului. Cadrul național al fiecărui stat în domeniul gestiunii colective s-a dezvoltat în funcție de aderarea statului respectiv la convențiile și tratatele internaționale din domeniu, practica altor state sau nevoile sociale specifice.*

Capitolul I prezintă totodată **Rolul Organizației Mondiale a Proprietății Intelectuale (OMPI) în reglementarea modernă a gestiunii colective**, debutând cu **istoricul și organizarea OMPI, continuând ulterior cu funcțiile, serviciile și activitățile desfășurate de organizație**. Sunt prezentate pe larg acțiunile întreprinse de OMPI și care au contribuit la dezvoltarea gestiunii colective moderne, rolul OMPI fiind din acest punct de vedere extrem de nuanțat, cu scopul de a crea sisteme ale

---

³³ Roș, *op.cit.*, 572.

³⁴ Situată pe bulevardul Champs-Élysées din Paris; Gen muzical specific spectacolelor prezentate într-un restaurant; <https://dexonline.ro/definitie/concert>.

³⁵ Descrisă pe larg de Yolanda Eminescu în lucrarea „Dreptul de autor – Legea nr. 8 din 14 martie 1996 - comentată”, Ed. Lumina Lex, București, 1997, 92-94.

dreptului de autor și drepturilor conexe puternice, având ca element fundamental gestiunea colectivă, garantându-se astfel creșterea creativității și a interesului publicului larg pentru tot ceea ce reprezintă domeniul drepturilor de autor și conexe, în special și proprietatea intelectuală, în general³⁶.

Capitolul II, Gestiunea colectivă în dreptul convențional, este dedicat **analizei convențiilor și tratatelor internaționale în domeniul drepturilor de autor și conexe și a legăturii acestora cu gestiunea colectivă** avându-se în vedere aspecte ce țin de natura juridică a gestiunii colective, respectiv principiile care trebuie să guverneze protecția și apărarea drepturilor de autor și conexe, în general și gestiunea colectivă, în particular, drepturile patrimoniale care sunt reglementate și recunoscute în favoarea titularilor de drepturi și, ulterior supuse sau nu, gestiunii colective și duratei de protecție a drepturilor patrimoniale.

Prin urmare, cercetarea științifică este dedicată analizei: **Convenției de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice** (1886) – considerată convenția de bază a protecției în domeniu având scopul „*de a proteja, printr-o manieră cât mai efectivă și uniformă posibilă, drepturile autorilor asupra operelor literare și artistice*”; **Convenției de la Roma pentru protecția artiștilor interpreți sau executanți, a producătorilor de fonograme și a organismelor de radiodifuziune** (1961) – considerată ca derivând din Convenția de la Berna și având drept scop reglementarea juridică internațională privind artiștii interpreți sau executanți, producătorii de înregistrări sonore și organisme de radiodifuziune, creatori care constituie categoria titularilor de drepturi conexe, alăturându-li-se, odată cu evoluția tehnicii, producătorii de înregistrări audiovizuale; **Convenției de la Geneva pentru protejarea producătorilor de fonograme împotriva reproducerii neautorizate a fonogramelor lor** (1971) - spre deosebire de Convenția de la Roma, Convenția de la Geneva are un caracter special, deoarece nu reglementează toți titularii de drepturi conexe, ci are în vedere doar protecția producătorilor de înregistrări sonore „*împotriva reproducerii neautorizate a fonogramelor lor*”, respectiv a pirateriei³⁷ și diferă de aceasta în raport de criteriul de eligibilitate, scopul și măsurile acordate pentru asigurarea protecției; **Convenției de la Bruxelles referitoare la distribuția**

---

³⁶ Inclusiv „*respectul față de operele exploatate, cât și justa remunerare a efortului creator pentru îmbogățirea culturală, facilitând accesul rapid pentru public la o cultură vie și în constantă îmbogățire, precum și la creșterea creativității și a interesului publicului larg pentru tot ceea ce reprezintă domeniul drepturilor de autor și conexe, în special și proprietatea intelectuală, în general*”. Salah Abada, director al Secțiunii creativitate și drept de autor din cadrul UNESCO, la acea dată – citat din Romișan, Savu, *op.cit.*, 129.

³⁷ A se vedea în acest sens datele furnizate de Raportul Special 301 elaborat, în fiecare an, de Oficiul pentru Comerț al SUA (USTR) și pe baza cărui sunt identificate acele țări care nu oferă o protecție efectivă a drepturilor de proprietate intelectuală: https://ustr.gov/sites/default/files/2019_Special_301_Report.pdf
Raportul reflectă eforturile administrației americane de a rezolva, încuraja și asigura o protecție efectivă a drepturilor de proprietate intelectuală. România a rămas și în anul 2019 pe „Watch List” urmare pirateriei online, utilizării de software nelicențiat și scăderii de bunuri contrafăcute confiscate.

semnalelor purtătoare de programe, transmise prin satelit (1974); Acordului TRIPS (1994) – care cuprinde ca structură printre altele: principii generale, standarde minime de protecție care trebuie acordate de fiecare stat, inclusiv în ceea ce privește drepturile de autor și conexe, precum și sancționarea încălcărilor aduse acestora; **„Tratatelor Internet”³⁸: Tratatul OMPI privind dreptul de autor³⁹ (1996) și Tratatul OMPI privind interpretările și execuțiile⁴⁰ (1996)** - Mihály Ficsor, care la data adoptării celor două tratate deținea funcția de Director General Adjunct al OMPI, este recunoscut ca persoana care a avut cel mai important rol în pregătirea, negocierea și adoptarea celor două tratate⁴¹, ce au antrenat schimbări care au influențat viitorul gestiunii colective, aducând clarificări în ceea ce privește drepturile patrimoniale existente, excepțiile și limitele permise la aceste drepturi și adoptând drepturi complementare în funcție de noile necesități reglementate, inclusiv faimoasa „*soluție tip umbrelă*” a includerii dreptului de punere la dispoziția publicului a operelor, interpretărilor fixate pe fonograme și a fonogramelor prin fir sau fără fir, în așa fel încât membrii publicului să le poată accesa dintr-un loc și la un moment ales în mod individual de către ei în cadrul dreptului de comunicare către public⁴²; **Tratatului de la Beijing privind interpretările în audiovizual (2012)** – care a reprezentat pentru OMPI un punct de „relansare” al activității organizației în domeniu⁴³, deoarece de la adoptarea „Tratatelor Internet”, organizația nu mai adoptase niciun tratat internațional în domeniul dreptului de autor și drepturilor conexe, oficialii organizației declarând⁴⁴ despre tratat că va avea ca rezultat, pe de o parte, sporirea drepturilor patrimoniale ale actorilor și altor artiști interpreți, concretizate prin asigurarea de câștiguri în plus rezultate din munca lor și, pe de altă parte, stabilirea cadrului convențional internațional în ceea ce privește sectorul creativ audiovizual; și **Tratatului de la Marrakesh privind accesul la operele publicate al persoanelor nevăzătoare, cu deficiențe de vedere sau cu dificultăți de citire a materialelor imprimate (2013)** – care, potrivit OMPI, cuprinde o dimensiune culturală, umanitară și de dezvoltare socială⁴⁵, evidențiată inclusiv în preambulul acestuia: afirmând principiul non-discriminării, egalității de șanse și accesibilității; recunoscând provocările pe care persoanele cu dizabilități de vedere le au din cauza

---

³⁸ Denumirea le-a fost dată de presa internațională.

³⁹ WIPO Copyright Treaty - WCT.

⁴⁰ WIPO Performances and Phonograms Treaty - WPPT.

⁴¹ http://fordhamipinstitute.com/wp-content/uploads/2018/03/Mih%C3%A1ly-Ficsor-short_bio.pdf

⁴² Art. 8 WCT și art. 10 WPPT.

⁴³ <http://www.ip-watch.org/2012/06/29/wipo-lauded-for-new-beijing-treaty-on-audiovisual-performances/>

⁴⁴ http://www.wipo.int/pressroom/en/articles/2012/article_0013.html Aceeași oficiali au arătat că „*pentru prima dată, în evoluția drepturilor conexe, acesta va oferi artiștilor interpreți protecția necesară în mediul digital. Tratatul va contribui, de asemenea, la apărarea drepturilor artiștilor interpreți împotriva utilizării neautorizate a interpretărilor lor în mediul audiovizual*”.

⁴⁵ <https://www.wipo.int/treaties/en/ip/marrakesh/>

lipsei materialelor accesibile, care nu pot astfel să își finalizeze formarea profesională, umană și educațională; subliniind importanța protecției drepturilor de autor ca un stimulent și recompensă pentru creația literară și artistică; conștienți de barierele pe care persoanele cu dizabilități de vedere le au în a accesa opere publicate pentru a avea oportunități egale în societate și în muncă și de necesitatea creșterii numărului de opere în formate accesibile și de a îmbunătăți circulația de astfel de opere.

Concluziile Capitolului II reliefează faptul că dreptul convențional în domeniu a creat cadrul adecvat protecției, apărării și valorificării drepturilor de autor și conexe aparținând tuturor categoriilor de titulari. Totodată, punând bazele reglementării drepturilor patrimoniale, a modalităților de utilizare și a limitelor și excepțiilor, convențiile și tratatele internaționale în domeniu au permis dezvoltarea gestiunii colective într-o manieră adaptată la nivel internațional, dar și național, prin stabilirea de reguli conform drepturilor gestionate și duratei de protecție a acestora.

Natura impactului cadrului convențional în domeniu asupra gestiunii colective are în vedere pe de o parte, implementarea acestuia în legislațiile naționale și, pe de altă parte, relațiile internaționale și de schimburi de remunerații dintre organismele de gestiune colectivă. Astfel, pe baza acestora, precum și a directivelor UE în domeniu, organismele de gestiune colectivă au putut colecta remunerații pentru drepturile gestionate, s-au stabilit tipurile de gestiune colectivă (obligatorie, facultativă, extinsă, în temeiul legii), s-au încheiat autorizații cu utilizatorii și contracte de reciprocitate între organismele de gestiune colectivă, în final remunerațiile fiind repartizate titularilor de drepturi.

O parte importantă a tezei, respectiv **Capitolul III**, este dedicată **analizei Directivei 2014/26/UE privind gestiunea colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe și acordarea de licențe multiteritoriale pentru drepturile asupra operelor muzicale pentru utilizare online pe piața internă**, parte esențială a legislației UE în domeniul drepturilor de autor și conexe și al cărei scop principal este de a asigura cadrul adecvat titularilor de drepturi pentru administrarea drepturilor lor și o mai bună funcționare a organismelor de gestiune colectivă⁴⁶. Directiva are două obiective principale constând în stabilirea cerințelor necesare, pe de o parte, „pentru asigurarea unei bune funcționări a gestionării drepturilor de autor și conexe de către organismele de gestiune colectivă” și, pe de altă parte, „privind acordarea de către organismele de gestiune colectivă a licențelor multiteritoriale pentru drepturile de autor asupra operelor muzicale pentru utilizare online”.

---

⁴⁶ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/collective-rights-management-directive>

Capitolul III prezintă istoricul adoptării Directivei 2014/26/UE privind gestiunea colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe și acordarea de licențe multiteritoriale pentru drepturile asupra operelor muzicale pentru utilizare online pe piața internă și interferența acesteia cu Directiva 2006/123/CE din 12 decembrie 2006 privind serviciile în cadrul pieței interne (Directiva servicii) și dreptul concurenței.

În ceea ce privește dreptul concurenței, analiza comparativă scoate în evidență, astfel cum s-a subliniat în literatura de specialitate⁴⁷, cele trei feluri ale concurenței: prima rivalitatea dintre organismele de gestiune colectivă, în situația în care în același domeniu de creație sunt organizate și funcționează mai multe organisme, manifestată sub forma titularilor și repertoriului reprezentat; cea de-a doua ca efect al comportamentului organismelor de gestiune colectivă atât față de utilizatori, cât și față de titularii de drepturi (membri și nemembri, naționali și străini); și cea de-a treia explicată prin ”conceptul libertății economice”⁴⁸, respectiv al posibilității organismelor de gestiune colectivă de a funcționa pe o piață economică, a utilizatorilor de a obține autorizarea utilizărilor și a titularilor de a opta între organismele de gestiune colectivă.

De asemenea, din punct de vedere al concurenței, sunt analizate noțiunile de ”întreprindere”, ”piață relevantă” sau ”poziție dominantă”, articolele 101 și 102 din Tratatul privind funcționarea UE, precum și cele mai importante cauze ale CJUE în domeniu, cu o atenție specială în privința Deciziei Comisiei Europene din 8 octombrie 2002⁴⁹ în cazul IFPI⁵⁰ „Simulcasting” – care a vizat acordarea de licențe pentru drepturile conexe ale producătorilor de fonograme în cazurile de simulcasting, reprezentând transmiterea simultană online de către radiouri și televiziuni a înregistrărilor audio incluse în activitatea de radiodifuzare, ceea ce presupune transmiterea de semnale radio și/sau TV în mai multe teritorii în același timp – și a Deciziei în cazul CISAC vizând „clauza de membru” și „clauzele de teritorialitate”.

Ulterior cercetarea doctorală din **Capitolul III** prezintă **analiza legăturii tuturilor directivelor UE privind drepturile de autor și conexe** – împărțite în patru generații - **cu gestiunea colectivă**, respectiv: **Directiva Consiliului 91/250/CEE din**

---

⁴⁷ Adriana Almășan, ”Dreptul concurenței”, Ed. C.H. Beck, București, 2018, 1.

⁴⁸ *Idem*.

⁴⁹ Commission Decision of 8 October 2002 relating to a proceeding under Article 81 of the EC Treaty and Article 53 of the EEA Agreement (Case No COMP/C2/38.014 — IFPI „Simulcasting”), C (2002) 3639, OJ L 107, 30.4.2003, 58–84: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A32003D0300>

⁵⁰ International Federation of the Phonographic Industry (IFPI) – Federația Internațională a Industriei Fonografice.

14 mai 1991 privind protecția juridică a programelor pentru calculator⁵¹ înlocuită prin **Directiva 2009/24/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 aprilie 2009 privind protecția juridică a programelor pentru calculator** (versiune codificată)⁵² – care nu conține mențiuni privind gestiunea colectivă, deoarece programele pentru calculator nu constituie obiect al autorizării organismelor de gestiune colectivă, licențierea utilizării acestora realizându-se direct de către titularii de drepturi⁵³; **Directiva Consiliului 92/100/CEE din 19 noiembrie 1992 privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale**⁵⁴ înlocuită prin **Directiva 2006/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 12 decembrie 2006 privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale** (versiune codificată)⁵⁵ – care armonizează drepturile de fixare, reproducere, radiodifuzare și comunicare către public în ceea ce privește drepturile conexe peste normele minime ale Convenției de la Roma și conține norme în privința gestiunii colective a drepturilor de închiriere și împrumut, respectiv al unei remunerații echitabile recunoscute în favoarea titularilor de drepturi; **Directiva Consiliului 93/83/CEE din 27 septembrie 1993 privind armonizarea anumitor dispoziții referitoare la dreptul de autor și drepturile conexe aplicabile difuzării de programe prin satelit și retransmisiei prin cablu**⁵⁶ - una dintre cele mai importante caracteristici ale directivei este că introduce o schemă de gestiune colectivă obligatorie pentru drepturile de retransmitere prin cablu și radiodifuzare; **Directiva Consiliului 93/98/CEE din 29 octombrie 1993 privind armonizarea duratei de protecție a dreptului de autor și a anumitor drepturi conexe**⁵⁷ înlocuită prin **Directiva 2006/116/CE privind termenul de protecție a dreptului de autor și a anumitor drepturi conexe** (versiune codificată)⁵⁸ - nu conține mențiuni exprese privind gestiunea colectivă, însă acestea pot fi deduse în mod general ca principii, respectiv faptul că gestiunea colectivă se poate realiza doar pentru opere și alte obiecte protejate care au fost deja aduse la cunoștința publicului

---

⁵¹ Publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. L 122 din 17 mai 1991.

⁵² Publicată în JOL nr. L 111 din 5 mai 2009: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX%3A32009L0024>

⁵³ Nici copia privată nu este posibilă în cazul programelor pentru calculator, fiind permise doar copiile de siguranță.

⁵⁴ Publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. L 346 din 24 noiembrie 1992:

<https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:31992L0100&from=PL>

⁵⁵ Publicată în JOL nr. L 376 din 27 decembrie 2006: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX%3A32006L0115>

⁵⁶ Publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. L 248 din 6 octombrie 1993: http://www.orda.ro/fisiere/directive/Directiva%2093_83%20Cablu%20Satelit.pdf

⁵⁷ Publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. L 290 din 24 noiembrie 1993: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=CELEX%3A31993L0098>

⁵⁸ Publicată în JOL nr. L 372 din 27 decembrie 2006.

și pentru care termenele de protecție nu au expirat; **Directiva Parlamentului European și a Consiliului 96/9/CE din 11 martie 1996 privind protecția juridică a bazelor de date**⁵⁹ - nu conține dispoziții privind gestiunea colectivă; **Directiva Parlamentului European și a Consiliului 2001/29/CE din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională** (text consolidat)⁶⁰ - care armonizează drepturile de reproducere, distribuție, comunicare către public, protecția legală a sistemelor anti-copiat și cele de management al drepturilor și ca elemente de noutate introduce o excepție legală pentru copiile tehnice realizate pe Internet pentru operatorii de rețea în anumite circumstanțe, o listă exhaustivă, opțională, a excepțiilor privind dreptul de autor care include copia privată, introducerea conceptului de compensare echitabilă a titularilor de drepturi și un mecanism de a asigura folosința utilizatorilor în cazul anumitor excepții pentru care sunt prevăzute sisteme anti-copiat; **Directiva Parlamentului European și a Consiliului 2001/84/CE din 27 septembrie 2001 privind dreptul de suită în beneficiul autorului unei opere de artă originale**⁶¹ - în privința gestiunii colective, dreptul de suită poate fi administrat în mod obligatoriu sau opțional⁶², prin urmare, directiva a lăsat la latitudinea statelor membre modalitatea gestiunii dreptului de suită, soluția implementată de legiuitorul român la art. 145 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, republicată, modificată și completată, fiind cea a gestiunii colective obligatorii⁶³; **Directiva Parlamentului European și a Consiliului 2004/48/CE din 29 aprilie 2004 privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală**⁶⁴ impune statelor membre să aplice măsuri și sancțiuni efective, descurajante și proporționate împotriva celor care săvârșesc acte de contrafacere și piraterie, iar, în ceea ce privește gestiunea colectivă, considerentul 18 arată că „*persoanele îndreptățite să solicite aplicarea măsurilor, procedurilor și mijloacelor de reparație*”

⁵⁹ Publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. L 077 din 27 martie 1996: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex:31996L0009>

⁶⁰ Publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. L 006 din 10 ianuarie 2002: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32001L0029>

⁶¹ Publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. L 272 din 13 octombrie 2001: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/ALL/?uri=CELEX:32001L0084>

⁶² Art. 6 alin. (2) Directiva privind dreptul de suită. În acest sens, considerentul 28 al directivei arată că statelor membre le revine responsabilitatea reglementării modului de exercitare a dreptului de suită, mai ales în ceea ce privește administrarea acestuia, de exemplu gestionarea dreptului de către un organism de gestiune colectivă. Același considerent al Directivei impune statelor membre obligația de a se asigura că organismele de gestiune colectivă funcționează eficient și în condiții de transparență, inclusiv în ceea ce privește colectarea și repartizarea remunerațiilor rezultate din dreptul de suită.

⁶³ Implementată prin O.U.G. nr. 123/2005 pentru modificarea și completarea Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe⁶³ (a se vedea în acest sens, printre altele, art. 24-26 sau art. 145 alin. (1) lit. c) din Legea nr. 8/1996).

⁶⁴ Publicată în Jurnalul Oficial al Comunităților Europene nr. L 157 din 30 aprilie 2004: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32004L0048>

pot fi „nu numai titularii drepturilor, ci și persoanele care au un interes direct și capacitatea procesuală necesară, dacă și în măsura în care legislația aplicabilă permite aceasta, ceea ce poate include organizațiile profesionale însărcinate cu gestionarea acestor drepturi sau cu apărarea intereselor colective și individuale de care sunt responsabile”, prin urmare, și organismele de gestiune colectivă pot solicita aplicarea acestor dispoziții, aspect reglementat la art. 4 lit. c) din directivă⁶⁵; **Directiva 2011/77/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 27 septembrie 2011 de modificare a Directivei 2006/116/CE privind durata de protecție a dreptului de autor și a anumitor drepturi conexe**⁶⁶ - care a extins termenul de protecție pentru artiștii interpreți sau executanți și producătorii de fonograme de la 50 de ani la 70 de ani, prin urmare, directiva a eliminat diferența dintre termenul de protecție în cazul dreptului de autor (viața plus 70 de ani după moartea autorului) și termenul de protecție pentru titularii de drepturi conexe, consecința fiind remunerarea pentru o perioadă mai mare de timp a acestei categorii de titulari de drepturi; **Directiva 2012/28/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind anumite utilizări permise ale operelor orfane**⁶⁷ - în privința gestiunii colective, art. 6 alin. (5) din directivă reglementează o remunerație echitabilă în favoarea titularilor „care pun capăt statutului de operă orfană (...) pentru utilizarea de către” entitățile beneficiare; **Directiva 2017/1564/UE privind anumite utilizări permise ale anumitor opere și ale altor obiecte ale protecției prin drept de autor și drepturi conexe în beneficiul persoanelor nevăzătoare, cu deficiențe de vedere sau cu dificultăți de citire a materialelor imprimate și de modificare a Directivei 2001/29/CE privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională**⁶⁸ - din perspectiva gestiunii colective, se remarcă implementarea sistemelor de compensare pentru utilizările permise în temeiul art. 3 alin. (6) și al considerentului 14 conform căruia sistemele de compensare „nu ar trebui să impună plăți din partea persoanelor beneficiare”; **Directiva 2019/790/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind dreptul de autor și drepturile conexe pe piața unică digitală și de**

---

⁶⁵ Statele membre recunosc ca fiind îndreptățite să solicite aplicarea măsurilor, procedurilor și mijloacelor de reparație menționate în prezentul capitol următoarele persoane: (...) (c) organismele de gestionare colectivă a drepturilor de proprietate intelectuală recunoscute prin lege ca având calitatea de a-i reprezenta pe titularii drepturilor de proprietate intelectuală, în măsura în care dispozițiile legislației aplicabile permit acest lucru și în conformitate cu acestea (...).

⁶⁶ Publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 265/1 din 11 octombrie 2011: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX:32011L0077>

⁶⁷ Publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene L 299/5 din 27 octombrie 2012: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32012L0028>

⁶⁸ Publicată în JOL nr. L 242 din 20 septembrie 2017: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX%3A32017L1564>

modificare a Directivelor 96/9/CE și 2001/29/CE⁶⁹ - document complex dedicat în exclusivitate drepturilor de autor și conexe, ce a stârnit numeroase controverse și probabil va continua să le stârnească până la momentul implementării sale în legislațiile naționale ale statelor membre ale UE⁷⁰ și care cuprinde numeroase elemente privind gestiunea colectivă și licențele cu efect extins acordate de organismele de gestiune colectivă; și **Directiva (UE) 2019/789 a Parlamentului European și a Consiliului din data de 17 aprilie 2019 de stabilire a normelor privind exercitarea dreptului de autor și a drepturilor conexe, aplicabile anumitor transmisii online ale organismelor de radiodifuziune și anumitor retransmisii ale programelor de televiziune și radio și de modificare a Directivei 93/83/CEE a Consiliului⁷¹** - care asigură o protecție sporită titularilor de drepturi prin extinderea gestiunii colective obligatorii prevăzută în Directiva 93/83/CEE și pentru mediul online și introduce o serie de principii și noțiuni noi, precum principiul țării de origine și transmisia de programe prin introducere directă⁷².

În ceea ce privește propriu-zis **Directiva 2014/26/UE** privind gestiunea colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe și acordarea de licențe multiteritoriale pentru drepturile asupra operelor muzicale pentru utilizare online pe piața internă, aceasta **este analizată conform structurii sale** după cum urmează: scop și obiect; domeniu de aplicare și definiții; reguli de guvernare incluzând: relația cu membrii și structura organismelor de gestiune colectivă, reguli privind adunarea generală, reguli privind funcția de supraveghere, obligațiile persoanelor care administrează activitatea organismelor de gestiune colectivă, reguli privind administrarea/gestiunea sumelor încasate/colectate (reguli privind colectarea și utilizarea sumelor încasate, reguli privind reținerile operate și reguli privind repartizarea remunerațiilor colectate), gestiunea realizată pentru alte organisme (administrarea/gestiunea realizată conform contractelor de reciprocitate încheiate, reținerile și efectuarea repartițiilor/plăților), relațiile cu utilizatorii (acordarea de licențe/autorizații licență neexclusivă și obligațiile utilizatorilor), transparență și

---

⁶⁹ Adoptată de Parlamentul European la data de 26 martie 2019, de Consiliul UE la data de 15 aprilie 2019 și publicată în JOL nr. L 130/92 din 17 mai 2019: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:32019L0790> De subliniat este faptul că directiva a fost adoptată în timpul Președinției României la Consiliul Uniunii Europene.

⁷⁰ Maria-Luisa Creață, Ana-Maria Marinescu, „*Directiva (UE) 2019/790 a Parlamentului European și a Consiliului din 17 aprilie 2019 privind dreptul de autor și drepturile conexe pe piața unică digitală și de modificare a Directivelor 96/9/CE și 2001/29/CE*”, în *Revista Română de Dreptul Proprietății Intelectuale* nr. 2 (59)/2019, 40-59. Directiva nu a fost implementată încă în România, deși au fost organizate consultări, în acest scop, între părțile interesate, inclusiv organismele de gestiune colectivă.

⁷¹ Publicată în JOL nr. L 130/82 din 17 mai 2019: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:32019L0789>

⁷² Nici această directiva nu a fost implementată încă în România, deși au fost organizate consultări, în acest scop, între părțile interesate, inclusiv organismele de gestiune colectivă.

raportare (informații comunicate titularilor de drepturi, informații comunicate altor organisme de gestiune colectivă conform contractelor de reciprocitate încheiate, informații comunicate la cerere titularilor de drepturi, altor organisme de gestiune colectivă și utilizatorilor, comunicarea de informații către publicul larg și raportul anual de transparență); instrumente de îndeplinire/punere în aplicare a directivei (procedee vizând plângerile, soluționarea alternativă a litigiilor, soluționarea litigiilor, monitorizarea respectării directivei, comunicarea informațiilor dintre autoritățile competente și conlucrarea în scopul dezvoltării); raportare și dispozițiile finale; și atribuirea licențelor multiteritoriale vizând drepturile online pentru operele muzicale (atribuirea licențelor multiteritoriale vizând drepturile online pentru operele muzicale pe piața internă, prelucrarea licențelor, transparența informațiilor, acuratețea informațiilor, raportările și emiterea de facturi, plățile către titularii de drepturi, convenții vizând acordarea licențelor multiteritoriale, obligația de reprezentare, accesul la licențe multiteritoriale vizând drepturile online pentru operele muzicale și excepție de la acordarea de licențe multiteritoriale vizând drepturile online pentru operele muzicale).

Potrivit Directivei 2014/26/UE privind gestiunea colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe și acordarea de licențe multiteritoriale pentru drepturile asupra operelor muzicale pentru utilizare online pe piața internă, **organismele de gestiune colectivă sunt definite ca** ”*orice organism care este autorizat prin lege sau prin atribuire, licență sau alt tip de înțelegere contractuală să gestioneze drepturile de autor sau (...) conexe (...) în numele unuia sau mai multor titulari (...), în beneficiul colectiv al acelor titulari, având drept unic sau principal scop această activitate și care îndeplinește unul dintre criteriile următoare sau pe ambele: (i) este deținut sau controlat de membrii săi; și (ii) nu are scop lucrativ*”⁷³.

Funcția de supraveghere este un concept nou introdus de Directiva 2014/26/UE în domeniul gestiunii colective, până la data adoptării directivei această funcție fiind realizată de cenzori, auditori, entități sau alte organe interne ale organismului de gestiune colectivă sau fiind utilizată prin raportare la activitatea desfășurată de autorități ale statelor membre pentru a superviza, controla și monitoriza activitatea organismelor de gestiune colectivă.

Totodată, astfel cum s-a arătat și în literatura de specialitate⁷⁴, **Directiva 2014/26/UE introduce un nou concept în *acquis-ul* comunitar în domeniul drepturilor de autor și conexe și anume entitate de gestiune independentă,**

---

⁷³ Art. 3 (a).

⁷⁴ Lucie Guilbault, Stef van Gompel, ”*Collective management in the European Union*”, în volumul *Collective Management of Copyright and Related Rights*, ediția a III-a, editată de Daniel Gervais, Olanda, Ed. Wolters Kluwer, 2016, 239-240.

definită ca *”orice organism care este autorizat prin lege sau prin cesiune, licență sau alt tip de înțelegere contractuală să gestioneze drepturile de autor sau (...) conexe în numele mai multor titulari (...), în beneficiul colectiv al acelor titulari, având drept scop unic sau principal sau unul dintre principalele scopuri această activitate și care: (i) nu este deținut sau controlat, direct sau indirect, total sau parțial, de titularii de drepturi; și (ii) nu are scop lucrativ”*⁷⁵.

În ceea ce privește monitorizarea respectării Directivei 2014/26/UE, articolul 36 din directivă a fost definit în literatura de specialitate⁷⁶ ca un pas major în implementarea, cu adevărat, în practică a principiilor stabilite în directivă.

Astfel, potrivit art. 36 alin. (1) respectarea de către organismele de gestiune colectivă a dispozițiilor naționale reglementate potrivit cerințelor directivei *„este monitorizată de către autoritățile competente desemnate în acest scop”*. **Este, de asemenea, pentru prima dată în *acquis-ul* drepturilor de autor și conexe când se face vorbire despre o autoritate națională competentă care să vegheze la respectarea de către organismele de gestiune colectivă a normelor de drept interne naționale vizând implementarea Directivei 2014/26/UE.**

Titlul III al directivei este consacrat în detaliu *„acordării de licențe multiteritoriale pentru drepturile online asupra operelor muzicale”*, cu o construcție structurată în nouă articole, ce tratează specific aspectele din titlul directivei. Articolele 23-26 au în vedere aspectele generale domeniului, cum ar fi capacitatea de prelucrare a licențelor multiteritoriale, *„transparența și acuratețea informațiilor privind repertoriile”* multiteritoriale, art. 27 privește exactitatea și rapiditatea raportărilor din partea utilizatorilor și a emiterii facturilor de către organismele de gestiune colectivă, iar, art. 28 este dedicat plăților efectuate de organismele de gestiune colectivă către titulari.

Gestiunea transfrontalieră a drepturilor poate fi realizată fie prin sistemul clasic al contractelor de reciprocitate, fie pe baza unui **nou mecanism creat în baza directivei denumit construcția de tip pașaport**⁷⁷. Articolele 29-31 reglementează această nouă construcție **care reprezintă cel mai inovativ aspect al directivei**⁷⁸ și permite oricărui organism de gestiune colectivă care nu dorește sau nu îndeplinește condițiile să acorde licențe multiteritoriale direct pentru repertoriul de opere muzicale pe care îl gestionează *„să solicite altui organism de gestiune colectivă să îi reprezinte repertoriul la nivel multiteritorial”*⁷⁹.

---

⁷⁵ Art. 3 (b).

⁷⁶ Guilbault, Gompel, *op.cit.*, 263-264.

⁷⁷ În engleză, *passport construction* - Guilbault, Gompel, *op.cit.*, 265-266.

⁷⁸ *Idem*, 280-281.

⁷⁹ Art. 29 și 30.

Concluziile Capitolului III dedicat analizei Directivei 2014/26/UE privind gestiunea colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe și acordarea de licențe multiteritoriale pentru drepturile asupra operelor muzicale pentru utilizare online pe piața internă vizează, pe de o parte, criticile care au fost aduse acesteia (cum ar fi faptul că directiva nu reglementează aspecte specifice sau structurale precum autorizarea, acreditarea sau înregistrarea organismelor de gestiune colectivă, ori aplicarea gestiunii colective obligatorii sau facultative, ori reglementează într-un mod lapidar chestiuni cum ar fi repartizarea remunerațiilor colectate de organisme de gestiune colectivă sau chiar definiția organismelor de gestiune colectivă), și, pe de altă parte, cuantificarea impactului acesteia asupra activității organismelor de gestiune colectivă, certitudinile fiind date doar de faptul că modalitatea în care este realizată gestiunea colectivă nu este neutră⁸⁰ și că rolul gestiunii colective nu pare să scadă, ci dimpotrivă tinde să se amplifice în universul rețelelor digitale⁸¹, dovadă fiind ultimele două directive adoptate în domeniul drepturilor de autor și conexe cu implicații majore în ceea ce privește gestiunea colectivă (Directiva 2019/790/UE privind dreptul de autor și drepturile conexe pe piața unică digitală și de modificare a Directivelor 96/9/CE și 2001/29/CE și Directiva 2019/789/UE de stabilire a normelor privind exercitarea dreptului de autor și a drepturilor conexe, aplicabile anumitor transmisii online ale organismelor de radiodifuziune și anumitor retransmisii ale programelor de televiziune și radio și de modificare a Directivei 93/83/CEE a Consiliului).

Cu toate deficiențele pe care le conține și criticile care i-au fost aduse, Directiva 2014/26/UE privind gestiunea colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe și acordarea de licențe multiteritoriale pentru drepturile asupra operelor muzicale pentru utilizare online pe piața internă își păstrează atributul de a fi primul act supranațional care reglementează gestiunea colectivă.

Capitolul IV, Implementarea în România a Directivei privind gestiunea colectivă, prezintă în mod detaliat modalitatea în care **Directiva 2014/26/UE** privind gestiunea colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe și acordarea de licențe multiteritoriale pentru drepturile asupra operelor muzicale pentru utilizare online pe piața internă **a fost implementată în România în Legea nr. 8/1996** privind dreptul de autor și drepturile conexe, republicată, modificată și completată. Implementarea în România a Directivei 2014/26/UE privind gestiunea colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe și acordarea de licențe multiteritoriale pentru drepturile asupra operelor muzicale pentru utilizare online pe piața internă s-a lăsat mult așteptată după

---

⁸⁰ Lucas, Lucas, *op.cit.*, 559.

⁸¹ Ficsor, *op.cit.*, 165.

termenul fixat în directivă pentru transpunerea în dreptul intern, respectiv 10 aprilie 2016⁸², aceasta realizându-se abia prin Legea nr. 74/2018⁸³, dar și după ce România a fost trimisă alături de Bulgaria, Luxemburg și Spania în fața CJUE de către Comisia Europeană pentru faptul că nu a notificat până la termenul menționat anterior transpunerea integrală în legislația națională a normelor Directivei 2014/26/UE privind gestiunea colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe și acordarea de licențe multiteritoriale pentru drepturile asupra operelor muzicale pentru utilizare online pe piața internă ⁸⁴.

Capitolul IV prezintă, de asemenea, **istoricul, organizarea și funcționarea autorității naționale competente, respectiv Oficiul Român pentru Drepturile de Autor (ORDA)**, care, încă de la înființarea sa și până în prezent, a avut cel mai important rol în protecția, apărarea și implementarea drepturilor de autor și conexe, în general și a gestiunii colective, în special, în țara noastră. Chiar dacă *de facto*, ORDA nu are atribuții de reglementare în domeniu, acestea revenind Guvernului și Parlamentului, este instituția care a inițiat toate actele privind modificarea și completarea Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, republicată, modificată și completată, presupunând adaptarea și revizuirea acesteia conform convențiilor și tratatelor internaționale în domeniu, precum și directivelor UE.

Ca instituție publică a statului, ORDA a fost cel mai aproape de problematica esenței drepturilor de autor și conexe și a gestiunii colective, înțelegând cel mai bine evoluțiile internaționale și din UE în domeniu, precum și, cel mai important, situația practică de la nivelul României atât în ceea ce privește activitatea organismelor de gestiune colectivă, cât și cea a utilizatorilor, urmărindu-se în permanență apărarea și valorificarea drepturilor creatorilor.

Activitățile desfășurate de ORDA la nivel național și internațional au fost multiple și numeroase amintind: participarea la adunările și comitetele OMPI și ale Comisiei Europene, conferințe, seminarii și altele asemenea organizate la nivel național și internațional; instituirea registrelor naționale ca măsură de luptă împotriva pirateriei; realizarea acțiunilor de confiscare a produselor piratate; efectuarea de constatări și expertize în domeniu; eliberarea de marcaje holografice; instruirea reprezentanților altor instituții cu atribuții în domeniu și a propriilor angajați;

---

⁸² În condițiile în care alte state din UE implementaseră încă din anul 2016 Directiva, de exemplu, Marea Britanie prin Regulamentul nr. 221/24.02.2016, intrat în vigoare pe 10.04.2016, Irlanda prin Regulamentul nr. 156/2016, publicat în data de 12.04.2016, Germania prin Legea privind organismele de gestiune colectivă din 28.04.2016 sau Cehia prin modificarea realizată în 2016 a Legii nr. 121/2000 privind dreptul de autor și drepturile conexe.

⁸³ Legea nr. 74/2018 pentru modificarea și completarea Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, publicată în M.Of. nr. 268 din 27 martie 2018.

⁸⁴ https://ec.europa.eu/romania/news/20170712_gestiune_colectiva_drepturi_de_autor_ro

organizarea de vizite de studiu, conferințe, seminarii, etc; efectuarea de controale vizând activitatea organismelor de gestiune colectivă; pregătirea actelor de modificare și completare a Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, republicată, modificată și completată; emiterea de decizii ale directorului general vizând reglementarea în domeniu (format repertorii, dare de seamă, etc.); formularea de strategii în domeniu sau participarea la elaborarea strategiei naționale în domeniul proprietății intelectuale⁸⁵; sau redactarea unor proiecte de acte normative complementare (de exemplu, vizând registrele naționale).

Concluzia Capitolului IV scoate în evidență faptul că Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, republicată, modificată și completată, transpune în totalitate Directiva 2014/26/UE privind gestiunea colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe și acordarea de licențe multiteritoriale pentru drepturile asupra operelor muzicale pentru utilizare online pe piața internă fiind necesar totuși să se aducă o serie de revizuri actului normativ național pentru care am făcut propuneri de lege ferenda în cadrul capitolului, și care, la o viitoare revizuire a legii, vor constitui obiect al propunerilor de modificare și completare a acesteia.

Cel mai important capitol al tezei, **Capitolul V** – cu elemente tehnice și practice, prezentate după caz comparativ în funcție de legislația aplicabilă – este dedicat **Rolului și funcțiilor gestiunii colective, analizând în mod exhaustiv toate aspectele privind organismele de gestiune colectivă**, după cum urmează: justificarea domeniilor gestiunii colective; rolul și funcțiile organismelor de gestiune colectivă; constituirea și forma juridică; controlul statutului; natura juridică contractuală dintre titularii de drepturi și organismele de gestiune colectivă; membrii, non-membrii sau nemembrii; organismele de gestiune colectivă similare din străinătate; apartenența la structurile reprezentative din domeniu (sub acest aspect sunt prezentate organizațiile internaționale și/sau europene: CISAC, BIEM, IFPI, ICMP, IMPALA, Federația Internațională a Muzicienilor, Federația Internațională a Actorilor, SCAPR, AEPO-ARTIS, AIDAA, SAA, FERA și IFFRO); înființarea unui organism de gestiune colectivă din punct de vedere al elementelor esențiale; structura organizatorică și controlul intern al organismelor de gestiune colectivă avându-se în vedere: conducerea și controlul organismelor de gestiune colectivă (adunarea generală a membrilor organismului, organul executiv, directorul general sau executiv,

---

⁸⁵ H.G. nr. 1424/2003 pentru aprobarea strategiei naționale în domeniul proprietății intelectuale pentru perioada 2003-2007 (M.Of. nr. 905/18.12.2003, intrată în vigoare la data publicării), modificată și completată cu H.G. nr. 1174./2005 privind modificarea și completarea Anexei la H.G. nr. 1424/2003 și privind aprobarea Planului de acțiune pentru implementarea strategiei naționale în domeniul proprietății intelectuale (M.Of. nr. 927/18.10.2005, intrată în vigoare la data publicării).

exercitarea funcției de supraveghere, comisia de cenzori, alte organe sau comisii ale organismelor de gestiune colectivă) sau structura departamentelor și în teritoriu.

Totodată, în cadrul *Capitolului V* sunt prezentate în detaliu **activitățile desfășurate de organismele de gestiune colectivă** – unul dintre cele mai importante elemente de referință pentru tema de cercetare -, respectiv: documentarea desemnează în activitatea organismelor de gestiune colectivă toate informațiile privind titularii de drepturi, operele și produsele lor conexe, activitate esențială a unui organism de gestiune colectivă, de bază, care permite ulterior realizarea activităților de colectare și repartiție⁸⁶; autorizarea sau licențierea utilizatorilor; principii de stabilire și structura remunerațiilor/tarifelor; negocierea pentru stabilirea remunerațiilor / tarifelor; licența / autorizarea de utilizare; aspecte administrative privind licența / autorizarea de utilizare, obligațiile utilizatorilor și colectarea remunerațiilor / tarifelor; soluționarea disputelor în privința stabilirii remunerațiilor / tarifelor – sub acest aspect sunt prezentate procedeele alternative de soluționare a litigiilor dintre organismele de gestiune colectivă și utilizatori: medierea și arbitrajul (incluzând prezentarea celor mai elocvente exemple din domeniu: Tribunalul arbitral din Germania și Marea Britanie sau Consiliul privind dreptul de autor din Canada) sau o latură mai puțin cunoscută a mijloacelor de rezolvare a disputelor privind drepturile de proprietate intelectuală reprezentată de cea realizată prin Organizația Mondială a Comerțului (OMC); informații privind repertoriul utilizat; repartiția remunerațiilor/tarifelor/veniturilor provenite din drepturi aspect în cadrul căruia sunt analizate: criteriile/regulile de repartiție cu exemple concrete pe categorii de drepturi patrimoniale/opere și/sau produse conexe, calculul/alcătuirea remunerațiilor/veniturilor provenite din drepturi care pot fi distribuite/repartizate titularilor, procesul de repartiție (respectiv „potrivirea”, „îmbinarea” sau „unirea” - în limba engleză procesul poartă denumirea de „matching” - repertoriului organismului de gestiune colectivă - declarat de membri și titularii de drepturi în formatul stabilit de organismele de gestiune colectivă -, a datelor și informațiilor privind utilizările - primite de la utilizatori, rezultate urmare propriilor monitorizări sau ale membrilor și titularilor de drepturi, primite de la organismele de gestiune colectivă din străinătate și/sau într-o altă modalitate prevăzută ca regulă de repartiție – eșantionare, analogie și/sau studii de piață - cu venitul net distribuibil, respectiv pe categorii și clase variate de repartiție corespunzătoare regulilor de repartiție pentru drepturile patrimoniale gestionate și operele / alte obiecte protejate din repertoriu), frecvența repartițiilor și plata remunerațiilor și utilizarea mijloacelor adecvate pentru realizarea repartițiilor.

---

⁸⁶ OMPI, „*Introducere în proprietatea intelectuală*”, Rodica Pârvu, Laura Oprea, Magda Dinescu (traducere), revizuire traducere Mihai Mănăstireanu, Ed. Rosetti, București, 2001, 450.

Cercetarea doctorală din cadrul *Capitolului V* cuprinde și **aspecte financiare și administrative privind gestiunea colectivă** subliniind acele domenii practice cheie cu impact în activitatea organismelor de gestiune colectivă și anume: managementul costurilor, reținerile/comisioanele de gestiune, nerepartizarea sumelor colectate și alte aspecte contabile și financiar-fiscale privind organismele de gestiune colectivă. Acest ultim aspect al cercetării doctorale vizează îndeosebi calitatea de plătitor de TVA al organismelor de gestiune colectivă cu prezentarea Hotărârilor CJUE pronunțate în cauzele C-37/16 și C-501/19, prezentându-se caracterul contrar al acestora, și al plății impozitului pe profit, de regulă, organismele de gestiune colectivă fiind persoane juridice non-profit sunt exceptate de la plata acestui impozit, fiecare titular de drepturi fiind impozitat distinct pentru venitul pe care îl realizează.

Ulterior, *Capitolul V* prezintă pe larg **obligațiile organismelor de gestiune colectivă** clasificate în șapte categorii principale, după cum urmează: 1) de transparență; 2) în raport de membri; 3) față de organismele de gestiune colectivă cu care au încheiate contracte bilaterale/de reprezentare/reciprocitate; 4) față de titularii cărora le-au repartizat venituri provenite din drepturi sau în beneficiul cărora au efectuat plăți; 5) față de titularii nemembri, precum și în raport de organismele de gestiune colectivă cu care au încheiate contracte bilaterale / de reprezentare / reciprocitate; 6) față de titularii de drepturi, organismele de gestiune colectivă cu care au încheiate contracte bilaterale / de reprezentare / reciprocitate și utilizatori; și 7) în raport de autoritatea competentă.

În literatura de specialitate, prof. univ. dr. Viorel Roș în tratatul „*Dreptul proprietății intelectuale – Vol. I. Dreptul de autor, drepturile conexe și drepturile sui-generis*”⁸⁷, clasifică obligațiile organismelor de gestiune colectivă tot în șapte categorii: a) obligații față de public; b) obligații față de titularii de drepturi; c) obligații față de utilizatori; d) obligația comună față de titularii de drepturi și față de utilizatori: întocmirea metodologiilor de utilizare a operelor și obiectelor protejate din domeniul de activitate; e) colectarea sumelor datorate de utilizatori sau alți plătitori; f) repartizarea sumelor colectate către titularii de drepturi; și g) obligațiile organismelor de gestiune colectivă față de autoritatea competentă și alte autorități.

În concret, obligațiile organismelor de gestiune colectivă au în vedere trei paliere principale de acțiune: 1) titularii de drepturi, indiferent dacă aceștia sunt membri sau nemembri; 2) alte organisme de gestiune colectivă față de care au obligații de repartizare și plată a veniturilor provenite din drepturi, inclusiv în raport de organismele de gestiune colectivă din străinătate cu care au încheiate acorduri de reprezentare; și 3) utilizatorii prin stabilirea remunerațiilor / tarifelor / metodologiilor

---

⁸⁷ Ed. C.H. Beck, București, 2016, 595-601.

pentru operele și obiectele protejate utilizate, respectiv drepturile patrimoniale autorizate / licențiate.

Totodată, obligația generală⁸⁸ este cea de transparență față de titularii de drepturi, utilizatori, public, utilizatori și autoritatea competentă. Transparența - unul dintre principalele obiective ale unui organism de gestiune colectivă –, respectiv obligațiile care rezultă din aceasta, trebuie să vizeze în permanență toți factorii implicați în activitatea de gestiune colectivă, inclusiv în privința autorității competente, mai ales în condițiile în care aceasta avizează constituirea și monitorizează funcționarea organismelor de gestiune colectivă.

Obligațiile față de autoritatea competentă și/sau alte autorități publice au un caracter special rezultând din dreptul pe care acestea îl au în majoritatea legislațiilor de a controla activitatea desfășurată de organismele de gestiune colectivă, acestea din urmă urmărind asigurarea dreptului de acces al autorităților la informațiile și/sau documentele solicitate în cadrul acțiunilor de control realizate și/sau al monitorizărilor efectuate.

Funcționarea efectivă a organismelor stabilește obligațiile acestora față de titularii de drepturi, alte organisme de gestiune colectivă, public și utilizatori, demonstrându-se astfel că unul dintre scopurile urmărite ale gestiunii colective îl reprezintă armonizarea intereselor titularilor de drepturi și a publicului prin intermediul utilizatorilor⁸⁹.

Cercetarea doctorală prezentată în *Capitolul V* continuă prin **analiza apărării drepturilor titularilor de către organismele de gestiune colectivă** avându-se în vedere distinct litigiile de natură contractuală, non-contractuală și alte aspecte juridice.

Capitolul V se încheie prin prezentarea și a altor activități care pot fi desfășurate de organismele de gestiune colectivă, respectiv: comunicarea și marketingul.

Concluziile Capitolului V scot în evidență faptul că gestiunea colectivă este, în general, menită să faciliteze îndeplinirea drepturilor protejate și recunoscute de către însăși titulari și să favorizeze exploatarea legală a operelor și obiectelor protejate⁹⁰, mai ales în condițiile în care această activitate trebuie să le dea titularilor

---

⁸⁸ Roș, *op.cit.*, 595.

⁸⁹ *Idem.*

⁹⁰ Ghidul UNESCO „*Guide to the collective administration of authors' rights*”, prefață.

posibilitatea de a alege organismele de gestiune colectivă⁹¹, dacă acestea administrează deja drepturi sau categorii de drepturi⁹².

Revine astfel organismelor de gestiune colectivă – indiferent de forma în care sunt organizate - obligația de a îndeplini această sarcină, sens în care acestea vor realiza o serie de activități, printre care, documentarea, licențierea / autorizarea / auditarea utilizatorilor, monitorizarea utilizărilor, asigurarea respectării drepturilor, colectarea veniturilor și repartizarea acestora către titularii de drepturi⁹³. Activitățile se vor desfășura respectând criteriul nediscriminării sau al egalității de tratament dintre titularii de drepturi, indiferent că aceștia sunt naționali sau străini.

În cadrul acestor activități desfășurate de organismele de gestiune colectivă un rol important îl va avea stabilirea remunerațiilor / tarifelor pentru utilizarea operelor și/sau obiectelor protejate din repertoriul gestionat de organismul de gestiune colectivă sau al drepturilor patrimoniale supuse autorizării / licențierii utilizatorilor.

Pentru realizarea activităților menite să asigure gestiunea colectivă, organismele trebuie să aibă o structură organizațională bine definită – a departamentelor și/sau în teritoriu - și personal calificat. De asemenea, organismele de gestiune colectivă vor asigura funcționarea organelor de conducere și control, în ierarhia structurală a atribuțiilor și puterii decizionale a acestora: adunarea generală⁹⁴, organul executiv, directorul general sau executiv, organul cu funcție de supraveghere, comisia de cenzori sau auditorul și alte organe sau comisii.

Teza prezintă în cadrul **Capitolului VI, Formele, condițiile și domeniile gestiunii colective**, cercetarea concretizându-se asupra **gestiunii colective a drepturilor de autor și conexe în domeniul muzicii, asupra operelor dramatice și dramatico-muzicale, privind operele de artă grafică, vizuală sau plastică, asupra operelor scrise și a dreptului la remunerație compensatorie pentru copia privată.**

Totodată, în cadrul **Capitolului VI**, este analizată, din punct de vedere al gestiunii colective, și diferența dintre „les petits droits” sau „drepturile mici” pentru drepturile de execuție a operelor muzicale, caz în care avem de-a face cu opere muzicale de mică întindere, dar cu utilizări foarte numeroase de către un număr mare

---

⁹¹ Care să le gestioneze „drepturile, indiferent dacă acestea sunt drepturi de comunicare către public sau de reproducere, ori categorii de drepturi legate de forme de exploatare cum ar fi radiodifuziunea, reprezentarea teatrală sau reproducerea în vederea difuzării online”.

⁹² Considerentul 19 Directiva 2014/26/UE.

⁹³ Considerentul 2 Directiva 2014/26/UE.

⁹⁴ De exemplu, adunarea generală a membrilor va fi convocată periodic, cel puțin o dată pe an, iar, cele mai importante decizii din cadrul organismului de gestiune colectivă sunt hotărâte de adunarea generală, asigurându-se dreptul tuturor membrilor de a participa la adunările generale și de a vota în cadrul acestora.

de utilizatori, care, în principal, sunt gestionate în întregime în mod colectiv și „grands droits” sau „drepturile mari” aplicabile operelor dramatico-muzicale și a căror utilizare se autorizează individual, deoarece operele de acest fel sunt utilizate într-un număr relativ redus de locuri, ceea ce determină posibilitatea autorilor de a se ocupa ei înșiși – în mod individual – de eliberarea autorizațiilor necesare⁹⁵.

O parte importantă a analizei din același *Capitol VI* are în vedere principalele forme operaționale ale gestiunii colective și subcategoriile lor: în primul rând, voluntară, facultativă sau bazată pe mandat / autorizație din partea titularilor de drepturi; în al doilea rând, gestiunea colectivă bazată pe suportul legislativ cu trei subcategorii: a) gestiunea colectivă extinsă sau lărgită; b) prezumție legală; și c) gestiunea colectivă obligatorie; și, în al treilea rând, gestiunea colectivă non-voluntară cu două subcategorii: a) licența non-voluntară; și b) remunerația compensatorie pentru copia privată. Pentru fiecare dintre acestea, cercetarea doctorală reliefează caracteristicile și drepturile patrimoniale care le sunt aplicabile, fiind formulate propuneri de modificare și completare a dispozițiilor art. 145-147 din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, republicată, modificată și completată, care reglementează în țara noastră cazurile de gestiune colectivă obligatorie, facultativă și pe bază de mandat special.

Ultimul capitol al tezei, respectiv *Capitolul VII*, este dedicat analizei *Gestiunii colective a drepturilor de autor și conexe la nivel european și internațional* prin exemplificarea în concret a sistemelor de gestiune și a organismelor de gestiune colectivă din țări precum: Franța, Germania, Brazilia, Argentina, Nigeria, China, Japonia, Noua Zeelandă sau Australia.

Finalul *Capitolului VII* și al tezei este dedicat **prezentării organismelor de gestiune colectivă din România și anumitor concluzii privind gestiunea colectivă din țara noastră**, dintre care subliniez următoarele:

- numărul organismelor de gestiune colectivă avizate în România este distribuit în mod egal între cele două categorii de drepturi de autor și conexe: 7 organisme de gestiune colectivă pentru dreptul de autor (AOTO, COPYRO, OSRO, DACIN-SARA, PERGAM, UCMR-ADA, VISARTA) și 7 organisme de gestiune colectivă pentru drepturile conexe (ADPFR, ARAIEX, CREDIDAM, SOPFIA, UNART, UPFAR-ARGOA, UPFR);

- structura pe domenii de activitate a organismelor de gestiune colectivă arată că în majoritatea acestora funcționează două sau mai multe organisme de gestiune colectivă – pentru autorii de opere scrise funcționează 4 organisme de gestiune colectivă: COPYRO, PERGAM, OSRO și AOTO, fiind singurul domeniu al gestiunii

---

⁹⁵ Ficsor, *op.cit.*, 39-40.

colective din România în care funcționează un număr atât de mare de organisme de gestiune colectivă, deși sursele de remunerare sunt foarte scăzute în comparație cu alte domenii, de exemplu cel al muzicii; pentru artiștii interpreți sau executanți funcționează 3 organisme de gestiune colectivă: CREDIDAM, ARAIEX și UNART; în cazul producătorilor de fonograme, funcționează 2 organisme de gestiune colectivă: UPFR și ADPFR, aceeași fiind situația și pentru producătorii de videograme: UPFAR-ARGOA și SOPFIA – excepție făcând doar domeniul operelor muzicale, operelor cinematografice și altor opere audiovizuale și cel al artelor plastice și vizuale, în care funcționează câte un singur organism de gestiune colectivă, respectiv UCMR-ADA, DACIN-SARA și VISARTA;

- organismele de gestiune colectivă din domeniul drepturilor conexe ale artiștilor interpreți sau executanți și producătorilor de fonograme sunt organizate separat, iar cele ale artiștilor interpreți sau executanți sunt deschise tuturor titularilor de drepturi din domeniu, fără o delimitare între aceștia, de exemplu cântăreți sau actori;

- organismele de gestiune colectivă din România exercită gestiunea colectivă obligatorie, facultativă sau pe bază de mandat special potrivit normelor legii, cu mențiunea referitoare la dreptul de retransmitere prin cablu care este colectat de un singur organism de gestiune colectivă, dacă în același domeniu de creație funcționează mai multe organisme de gestiune colectivă;

- colectarea remunerației compensatorii pentru copia privată se realizează de către un organism de gestiune colectivă colector unic pentru operele reproduse după înregistrări sonore și audiovizuale - UPFR și de către un alt organism colector unic pentru operele reproduse de pe hârtie – OSRO, care au obligația, ulterior, de a repartiza și plăti remunerațiile colectate către organismele beneficiare conform procentelor stabilite între acestea prin acorduri sau hotărâri judecătorești;

- se impune revizuirea și/sau modificarea dispozițiilor Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, republicată, modificată și completată (art. 168) în ceea ce privește modalitatea, momentul și condițiile în care sunt stabilite criteriile de repartizare a remunerațiilor colectate între organismele de gestiune colectivă beneficiare, în situația în care în domeniul respectiv de creație funcționează mai multe organisme de gestiune colectivă (de exemplu, cel al autorilor de opere scrise, unde, după cum am precizat mai sunt, sunt organizate și funcționează patru organisme de gestiune colectivă), deoarece practica a demonstrat că sub acest aspect au rezultat numeroase probleme, ceea ce, în final, nu fac altceva decât să creeze o insecuritate juridică și să prejudicieze titularii de drepturi, care nu își primesc la timp remunerațiile colectate sau le sunt repartizate după un timp foarte îndelungat;

- dispozițiile Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, republicată, modificată și completată referitoare la gestiunea colectivă nu sunt coordonate, unitare și necesită numeroase revizuiți, aspect care poate fi îmbunătățit prin adoptarea unei legi privind gestiunea colectivă și organismele de gestiune colectivă, separată de Legea nr. 8/1996, luând ca exemplu modelul german, aspect care ar întări poziția gestiunii colective și a organismelor, mai ales în condițiile în care implementarea anumitor directive din domeniu încarcă foarte mult dispozițiile generale ale legii;

- implementarea directivelor europene din domeniul drepturilor de autor și conexe și orice modificare legislativă vizând dispozițiile Legii nr. 8/1996 cu impact asupra activității de gestiune colectivă, ar trebui să se facă prin consultarea tuturor factorilor implicați, mai ales a utilizatorilor, care trebuie să înțeleagă pentru ce vor fi autorizați de organismele de gestiune colectivă și vor plăti remunerații către acestea și să se țină cont și de specificul României și al practicii. Sub acest ultim aspect, practica din România în materia gestiunii colective a drepturilor de autor și drepturilor conexe ori a acțiunilor în pretenții fie ele ale organismelor împotriva utilizatorilor, fie ale titularilor de drepturi împotriva organismelor de gestiune colectivă, nu este întotdeauna unitară, ceea ce ar implica o mai bună informare a tuturor factorilor implicați în privința chestiunilor litigioase și o sistematizare a conceptelor și principiilor aplicabile.

Concluzia generală desprinsă privind gestiunea colectivă din țara noastră reliefează faptul că în România este dezvoltat un sistem de gestiune colectivă modern, dar care poate fi îmbunătățit, unificat și chiar simplificat. Organismele de gestiune colectivă din România trebuie să se alinieze în permanență practicii organismelor din celelalte state ale UE și/sau de la nivel internațional și să facă față provocărilor rezultate din utilizarea operelor și produselor purtătoare de drepturi conexe în societatea informațională și mediul on-line, precum și celor determinate de apariția Directivei 2014/26/UE privind gestiunea colectivă a drepturilor de autor și a drepturilor conexe și acordarea de licențe multiteritoriale pentru drepturile asupra operelor muzicale pentru utilizare online pe piața internă.

Cercetarea doctorală a avut în vedere documentarea și analiza aprofundată a legislației aplicabile fiecărui subiect abordat (de exemplu, au fost analizate legile speciale privind gestiunea colectivă din Franța – Codul proprietății intelectuale, Germania, Spania, Austria sau Chile), a statutelor și a celorlalte norme aplicabile organismelor de gestiune colectivă (au fost avute în vedere toate organismele de gestiune colectivă din România, precum și cele din străinătate cum ar fi: SACD, SACEM, SGAE, GEMA sau PRS) și organizațiilor internaționale reprezentative ale

organismelor de gestiune colectivă (cum ar fi: CISAC, BIEM, IFPI, SCAPR, AEPO-ARTIS sau IFFRO), precum și a literaturii de specialitate relevante din România și din străinătate. Totodată, teza a urmărit exemplificarea fiecărui subiect analizat și, după caz, raportarea la jurisprudența Curții de Justiție a Uniunii Europene (CJUE) sau din țara noastră.

Totodată, analiza a vizat formularea de propuneri privind modificarea și completarea Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe, republicată, cum ar fi:

- pentru implementarea corespunzătoare a dreptului de împrumut public în România, se impune modificarea alineatului (3) al articolului 18 după cum urmează: „(3) Remunerația echitabilă prevăzută la alin. (2) nu se datorează, *în cazul în care împrumutul este realizat prin bibliotecile școlare cu acces gratuit*”;

- în privința remunerației compensatorii pentru copia privată în mediul / domeniul digital, este necesară modificarea Legii nr. 8/1996 sub două aspecte: eliminarea asociațiilor de editori din teza a 2-a a articolului 116 alin. (2), textul urmând a avea următorul conținut: „*În cazul copiilor înregistrate, prin procedeu analogic, pe hârtie, remunerația se împarte în mod egal între autori și editori.*” și modificarea prevederilor art. 116 prin includerea titularilor de opere scrise și de opere de artă vizuală la repartizarea remunerației echitabile colectate pentru operele reproduse pe suport digital, respectiv includerea alături de copiile realizate după înregistrări sonore și audiovizuale și a celor realizate pe hârtie;

- definirea noțiunii de organism de gestiune colectivă „reprezentativ” sau a condițiilor în care un organism de gestiune colectivă devine „reprezentativ”;

- modificarea și/sau completarea art. 146 alin. (2) teza a II-a, în sensul eliminării noțiunii de „opere” - „(...) În vederea îndeplinirii acestor obligații, organismele de gestiune colectivă vor permite, la cererea utilizatorilor, accesul prin mijloace electronice la repertoriul *de opere* gestionat, dintre *cel utilizat* de solicitant, precum și la lista titularilor (...), români și străini, pe care îi reprezintă. (...)” - sau completării prin sintagma „și alte obiecte protejate” - „(...) În vederea îndeplinirii acestor obligații, organismele de gestiune colectivă vor permite, la cererea utilizatorilor, accesul prin mijloace electronice la repertoriul de opere *și obiecte protejate gestionat*, dintre cele utilizate de solicitant, precum și la lista titularilor de drepturi de autor și de drepturi conexe, români și străini, pe care îi reprezintă. (...)” -, deoarece din modalitatea în care sunt redactate în prezent aceste dispoziții legale, se înțelege că acestea se aplică doar organismelor de gestiune colectivă din domeniul titularilor de drepturi de autor, nu și celor din domeniul drepturilor conexe;

- reglementarea dreptului de punere la dispoziția publicului de sine stătătoare în legislația din România;

- extinderea gestiunii colective obligatorii și la retransmiterea programelor de televiziune și radio în mediul online.

Concluziile generale ale tezei au în vedere faptul că activitatea de gestiune colectivă trebuie să se axeze pe colectarea și repartitia remunerațiilor care trebuie să vizeze maximizarea veniturilor, prin urmare, în termeni comerciali, mai mulți utilizatori autorizați și plătitori, mai multe venituri repartizate titularilor de drepturi și un comision de gestiune corespunzător acestora pentru organismele de gestiune colectivă.

Activitățile desfășurate de organismele de gestiune colectivă trebuie circumscrise principiilor de transparență, nediscriminare și unitate de aplicare a normelor juridice și statutare.

Gestiunea colectivă trebuie să genereze în permanență cele mai bune și folositoare rezultate pentru titularii de drepturi, fiind, în unele situații, singurul mijloc prin care aceștia își pot exercita drepturile protejate și recunoscute.